

โครงการรับจํานำ กับการสูญเสียคุณค่าความจําเพาะ ของข้าวหอมมะลิไทย

ประเทศไทยได้รับการยกย่องว่าเป็นแหล่งผลิตข้าวคุณภาพดีโดยเฉพาะข้าวหอมมะลิหรือข้าวดอกมะลิ 105 ซึ่งเป็นข้าวที่ผู้บริโภครักทั้งในประเทศและต่างประเทศต่างชื่นชมในคุณสมบัติจําเพาะ ได้แก่ การมีกลิ่นหอมและมีค่าอมิโรสต่ำทำให้ข้าวชนิดนี้มีคุณสมบัติเด่นทั้งความหอมและความนุ่มเมื่อหุงสุกแล้ว แตกต่างไปจากข้าวเจ้าชนิดอื่นๆโดยทั่วไป จึงไม่น่าแปลกใจว่าราคาข้าวหอมมะลิทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ จึงมีราคาสูงกว่าข้าวขาวทั่วไปเกือบหนึ่งเท่าตัว เป็นค่าพรีเมียมที่ตลาดและผู้บริโภคให้กับความเป็นสาวสวยหรือการมีคุณสมบัติเด่นของข้าวชนิดนี้

ข้าวหอมมะลิเป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองปลูกได้ปีละครั้ง และพื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่น้ำฝน ทำให้ผลผลิตต่ำเฉลี่ยต่ำประมาณ 400 กก.ต่อไร่ และการเพาะปลูกก็อาศัยธรรมชาติเป็นหลักสำคัญมีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการกำจัดโรคแมลงน้อยมาก เพราะมีการพักดินในหน้าแล้ง ทำให้วงจรของโรคและแมลงถูกตัดทอนไป ไม่เกิดการแพร่กระจาย ฤดูกาลผลิตข้าวหอมมะลิจะเริ่มปลูกจากช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคมและไปเก็บเกี่ยวช่วงปลายพฤศจิกายนถึงธันวาคม

ในแต่ละปีจะมีปริมาณผลผลิตข้าวหอมมะลิรวมประมาณ 7 ล้านตัน ในจำนวนนี้ภาคอีสานจะเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญโดยมีพื้นที่เพาะปลูกกันมากถึงร้อยละ 83 ของ

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดี มีพื้นที่เพาะปลูกมากในภาคอีสาน

ข้าวหอมมะลิมีคุณสมบัติจำเพาะตรงที่มีกลิ่นหอม และเมล็ดข้าวนุ่มเมื่อหุงสุก

พื้นที่เพาะปลูกจำนวน 20 ล้านไร่ พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดพะเยาและเชียงราย และภาคกลางตอนบน ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ และพิษณุโลก มีการปลูกข้าวหอมมะลิอยู่บ้าง แต่ไม่มากนักประมาณร้อยละ 17 ของพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิทั้งหมดในประเทศเพื่อนบ้านเช่น เขมร เวียดนาม และพม่า ก็มีพันธุ์ข้าวหอม ซึ่งมีคุณสมบัติไม่แพ้ข้าวหอมมะลิไทยเช่นกัน เพียงแต่ยังไม่แพร่หลายในตลาดส่งออกยกเว้นข้าวหอมจากเวียดนาม

ข้าวหอมมะลิที่ปลูกในแต่ละภูมิภาคจะมีคุณสมบัติความเด่นแตกต่างกันไปตามคุณสมบัติของดินที่ใช้ในการเพาะปลูกและสภาพภูมิอากาศ ข้าวหอมมะลิในทุ่งกุลาร้องไห้ในแถบจังหวัดร้อยเอ็ด ยโสธร จะได้รับการยกย่องว่าเป็นข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพเด่นที่สุดเพราะมีกลิ่นหอมและความอร่อยที่เหนือกว่าแหล่งอื่นๆ ตลาดจะให้ราคาสูงในคุณค่าของความเด่น ข้าวหอมมะลิที่ปลูกในจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ สกลนคร และอุบลราชธานี รวมถึงข้าวหอมมะลิที่ปลูกในจังหวัดพะเยาและเชียงราย จะมีความเด่นในคุณสมบัติที่รองลงไปและตลาดก็จะให้ราคาลดหลั่นลงไป ส่วนการปลูกข้าวหอมมะลิในภาคกลางพบว่ามีความหอมและความอร่อยต่ำกว่าข้าวหอมมะลิในภาคอีสาน และในภาคเหนือ ข้าวหอมมะลิในภาคกลางจึงถูกทอนเกรดลงมาเป็นข้าวหอมจังหวัด แม้จะเป็นพันธุ์ข้าวหอมมะลิเช่นกัน และราคาก็จะต่ำกว่าข้าวหอมมะลิในแหล่งอื่นๆ

ครัวเรือนพร้อมกับเป็นการสนับสนุนให้เกิดการการชลดผลผลิตออกสู่ตลาด โครงการรับจำนำยิ่งฉางได้สร้างผลประโยชน์ให้กับเกษตรกรอย่างดี เพราะมีกลไกตลาดทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัดรวมถึงตลาดกลางและตลาดข้าวของกลุ่มสหกรณ์การเกษตรเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันในการรับซื้อข้าวและกระจายข้าว รวมถึงมีกลไกของเอกชนที่เข้ามาเก็บรวบรวมข้าวหอมมะลิเพื่อการเก็งกำไรเมื่อเวลาผ่านไป

ดังนั้น เมื่อฤดูกาลเก็บเกี่ยวผ่านพ้นไปราคาข้าวเปลือกหอมมะลิจะปรับตัวสูงขึ้น เกษตรกรที่จำนำไว้กับ ธ.ก.ส.จะมาได้ถอนคืนเพื่อนำไปขายในตลาดทำให้ได้รับรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งการเก็บข้าวหอมมะลิไว้ในยิ่งฉางของเกษตรกรในแต่ละรายจะมีการรักษาคุณภาพไว้อย่างดี ทำให้ตลาดสามารถแยกแยะคุณภาพหรือความเด่นของข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพดีออกจากข้าวที่มีคุณภาพเด่นน้อย โดยมีกลไกราคาข้าวในพื้นที่เป็นตัวแยกแยะว่าจะให้ราคาข้าวแก่เกษตรกรรายใดสูงหรือให้ราคาข้าวแก่เกษตรกรรายใดลดลงเพราะทอนตามคุณภาพที่ถดถอยลง เป็นต้น

การคัดเลือกคุณภาพและการดูแล

ในอดีตที่การแทรกแซงตลาดข้าวหอมมะลิอยู่ในระดับต่ำโดยเฉพาะการรับจำนำที่ยิ่งฉางของเกษตรกรเอง เพื่อให้เกษตรกรที่มีความเดือดร้อนเรื่องเงินทุนในช่วงเก็บเกี่ยว ได้มีกระแสเงินสดนำไปใช้จ่ายใน

รักษาคุณภาพข้าวหอมมะลิของตลาดได้ทำให้ข้าวหอมมะลิไทยมีค่าพรีเมียมที่สูงกว่าข้าวในพื้นที่ชลประทานเกือบเท่าตัว รวมถึงได้รับการยกย่องให้เป็นข้าวหอมคุณภาพดีของโลก ตลาดส่งออกข้าวหอมมะลิได้ขยายตัวสู่ตลาดบนหรือประเทศที่มีรายได้สูงเพราะชื่นชมทั้งความเด่นในคุณภาพและความอร่อยในรสชาติ มีผลให้ตลาดส่งออกข้าวหอมมะลิไทยได้ขยายตัวเรื่อยมา

โครงการรับจำนำข้าวหอมมะลิทุกเมล็ดในราคา 20,000 บาท ที่รัฐได้จัดทำโครงการมาตั้งแต่ฤดูนาปี 2554/55 และจะทำต่อไปในปีนี้ แม้จะมีจุดมุ่งหวังที่ดีคือช่วยให้ชาวนาขายข้าวได้ในระดับราคาสูงชันจากราคาตลาด แต่โครงการดังกล่าวกำลังจะทำลายความเป็นเอกลักษณ์และความงามเด่นของข้าวหอมมะลิไทยให้หมดไปด้วยเช่นกัน การรับซื้อข้าวทุกเมล็ดโดยให้โรงสีเป็นจุดรวบรวมและเป็นผู้ออกใบประทวนให้กับเกษตรกร ได้ทำให้โรงสีกลายเป็นผู้รวบรวมข้าวหอมมะลิคณะที่ด้อยคุณภาพให้กับภาครัฐ แทนการใช้กลไกตลาดและการเก็บรวบรวมโดยเกษตรกรแต่ละรายในยิ่งฉางเหมือนแต่ก่อน เมื่อข้าวหอมมะลิถูกส่งมายังโรงสีรวมกันเป็นข้าวคละ เกษตรกรจะไม่มาได้ถอนคืน ข้าวที่นำมาจำนำก็จะเปลี่ยนเจ้าของไปเป็นข้าวของรัฐ อีกทั้งกลไกตลาดในระดับต่างๆที่เคยเป็นแหล่งแยกแยะคุณภาพและดูแลคุณภาพภายใต้กลไกราคาก็ถูกทำให้สิ้น

โครงการจำนำยิ่งฉางไม่ทำลายคุณภาพของข้าวหอมมะลิเนื่องจากเกษตรกรแต่ละรายจะมีการรักษาคุณภาพไว้อย่างดี

สภาพไปด้วยเช่นกัน

โรงสีที่เมื่อก่อนเคยเป็นผู้ทำธุรกิจรับซื้อข้าวมาสีแปรรูปโดยการแยกแยะคุณภาพพร้อมกับทำหน้าที่รอการขายเมื่อตลาดต้องการ เพราะเป็นเจ้าของสินค้าโดยตรง ก็จะดูแลรักษาคุณภาพข้าวไว้เป็นอย่างดี แต่สภาพในปัจจุบันโรงสีเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่รับจ้างรัฐในการรวบรวมข้าวและการแปรรูปข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสาร โรงสีจึงขาดความประณีตในการดูแลคุณภาพข้าวเพราะตนเองไม่ได้เป็นเจ้าของสินค้า

อีกทั้งการเก็บข้าวในโกดังกลาง ผู้ที่เป็นเจ้าของสินค้าก็คือรัฐ แต่ผู้จัดเก็บเป็นเพียงผู้รับจ้าง จึงขาดความพิถีพิถันในการดูแลคุณภาพของสินค้าข้าวเช่นกัน ไม่ว่าจะอยู่ในขั้นตอนการรับข้าวเข้า ขั้นตอนในขณะที่เก็บรักษาเพราะตนเองไม่ได้เป็นเจ้าของสินค้า ข้าวที่ฝากไว้ในโกดังจึงมีการเสื่อมคุณภาพ ทั้งเสื่อมสภาพตามกาลเวลาและอาจเสื่อมสภาพโดยการปลอมปน อีกทั้งยังก่อให้เกิดการปนเปื้อนทางเคมีในขณะการเก็บรักษา เพราะต้องป้องกันมอดและแมลง

ภายใต้โครงการรับจำนำทุกเมล็ด นอกจากจะเป็นผลต่อการสร้างอำนาจผูกขาดในตลาดข้าวเปลือกและตลาดข้าวสารส่งออกแล้ว ยังมีผลทำให้ตลาดของผู้ซื้อขาดความไว้วางใจในคุณภาพข้าวหอมมะลิที่รัฐเป็นเจ้าของ ดังจะเห็นได้ว่าเวลาจัดให้มีการประมูลออก ผู้ประมูลก็จะทอนราคาให้ต่ำลง เพราะขาดความเชื่อถือในคุณภาพ ผู้จะซื้อในต่างประเทศก็จะขาดความเชื่อมั่นและจะทอนราคารับซื้อจากผู้ส่งออกไทยด้วยเช่นกัน ความไม่ไว้วางใจดังกล่าวกำลังจะส่งผลต่อค่าพรีเมียมของข้าวหอมมะลิไทยตามมา

นอกจากนี้ โครงการรับจำนำที่ดำเนินการอยู่ยังส่งผลให้เกษตรกรที่ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ซึ่งเป็นข้าวที่ผลิตโดยวิธีจำเพาะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงด้วยเช่นกัน เพราะราคาข้าวไม่อินทรีย์ที่รัฐรับจำนำเป็นราคาที่เหมาะสมกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ได้รับอยู่เดิม ประเด็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่ารัฐไม่ได้ให้การสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับ

สิ่งแวดล้อม และเป็นผู้ทำให้ค่าพรีเมียมของข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่ตลาดเคยให้ไว้เดิมหายไป อีกทั้งเกษตรกรจำนวนไม่น้อยที่ปลูกข้าวอินทรีย์เพื่อสร้างคุณค่าและเอกลักษณ์เด่นให้เกิดเป็นตลาดจำเพาะ เพื่อยกระดับคุณค่าของข้าวหอมมะลิไทย ก็ต้องเลิกกิจกรรมการผลิตข้าวอินทรีย์ไปด้วยเช่นกัน เพราะตลาดข้าวอินทรีย์ถูกทอนสภาพเหมือนเป็นตลาดข้าวไม่อินทรีย์

การที่ผู้ซื้อข้าวหอมมะลิไทยถูกทำให้ขาดความเชื่อมั่นในคุณภาพของข้าวหอมมะลิแค่กับข้าวหอมมะลิคละแล้ว แน่นอนจะมีผลทำให้ปริมาณความต้องการลดลงและขณะเดียวกันค่าพรีเมียมของข้าวหอมมะลิไทยที่เคยมีสูงก็จะถูกทอนลงด้วยเช่นกัน

ในสถานการณ์ของการแข่งขันทางการค้าที่มีสูงขึ้นในปัจจุบัน แทนที่ประเทศไทยจะรักษาคุณภาพของสินค้าข้าวให้ดียิ่งขึ้นและหาตลาดจำเพาะมากขึ้น แต่การดำเนินนโยบายของรัฐไทยกลับเป็นในทางตรงกันข้าม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตลาดการค้าข้าวพรีเมียมของตนเอง และเมื่อผู้ซื้อไม่ไว้วางใจและหันไปให้คุณค่าข้าวหอมจากประเทศคู่แข่งเพิ่มมากขึ้นแล้ว ประเทศไทยนอกจากจะสูญเสียตลาดข้าวคุณภาพดีไปแล้ว ยังจะสูญเสียคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของข้าวหอมมะลิไทยตามไปด้วยเช่นกัน

บทบาทของโรงสีที่เป็นเพียงผู้รับจ้างรัฐในการรวบรวมและการแปรรูปข้าวเปลือกเป็นข้าวสารทำให้ขาดการดูแลคุณภาพข้าว ส่งผลให้ข้าวในโกดังเสื่อมคุณภาพตามกาลเวลาและการปลอมปน

ในลิเรียไทยขายข้าวเก่าเก็บ15ปี

10 เม.ย. 2555 เวลา 12:08 น. | 1,016 คน 2,098 | 4 คนคิดเป็น 4

Facebook Twitter Email Print +

โรงบดรีในจีเรียงไทยและอินเดีย ขายข้าวเก่าอายุ 10-15 ปีให้ นายกมลคมผู้ส่งออกข้าวไทย วอนภาครัฐเร่งซื้อข้าวในจีเรียง

ผู้ซื้อขาดความไว้วางใจในคุณภาพข้าวหอมมะลิที่รัฐเป็นเจ้าของ